

Allergia-, iho- ja astmaliiton lausunto hallituksen esitykseen eduskunnalle laiksi sosiaali- ja terveydenhuollon asiakasmaksuista annetun lain muuttamisesta

Asiakasmaksuja koskevaa lakia ollaan uudistamassa. Lakiuudistuksen tarkoitus on poistaa hoidon esteitä ja lisätä terveyden tasa-arvoa. Uudistusten arvioidaan vaikuttavan noin viidennekseen suomalaisista. Valtaosalla heistä maksut pienenisivät nykyisestä.

Allergia-, iho- ja astmaliitto ottaa omassa lausunnossaan kantaa seuraavien lakiuudistuksen kohtiin:

Maksun periminen:

Allergia-, iho- ja astmaliiton mielestä ulkopuolisen palvelutarjoajan käyttämisestä maksujen perimisessä tulisi vähitellen luopua. Vaihtoehtoisesti asiakasmaksujen perinnästä aiheutuvien kustannusten kohtuullisuuteen tulee kiinnittää enemmän huomiota. Liitto kannattaa yksityisyyden suojan edistämistä maksun perimisessä.

Käyttämättä jätetystä palvelusta perittävä maksu:

Liiton mielestä käyttämättä jääneestä ja peruuttamattomasta ajasta perittävä 50,80 euron suuruinen maksu on kohtuuttoman suuri. Joka tapauksessa on tärkeää, että kuntia velvoitetaan ilmoittamaan aikaa varatessa maksusta ja peruutustavoista. Liiton mielestä kuntia voisi velvoittaa luomaan esimerkiksi tekstiviestimuistutusjärjestelmiä ehkäisemään varattujen aikojen käyttämättä jättämistä. Maksun perimättä jättäminen kohtuuttomuuden vuoksi on tärkeää. Liitto kuitenkin katsoo, että kohtuuttomuuden tarkempi määrittely olisi tarpeen. Tämä lisäisi yhdenvertaisuutta siinä, missä tilanteissa maksun periminen katsotaan kohtuuttomaksi.

Maksuttomat terveyspalvelut:

Allergia-, iho- ja astmaliitto katsoo, että hoitajavastaanottojen ja alaikäisten poliklinikkakäyntien maksuttomuus on hyvä asia. Liiton mielestä myös perusterveydenhuollon lääkärikäyntien maksuttomuutta tulisi edistää tulevassa asiakasmaksulain kokonaisuudistuksessa. Perusterveydenhuollon käyttäjät ovat tässä suhteessa huonommassa asemassa kuin moni työterveyshuollon käyttäjä.

Maksuttomuuden ja asiakasmaksujen tason alentaminen tukee erityisesti paljon palveluita käyttävien hyvinvointia. Neljän järjestön tekemässä selvityksessä (2018, n = 1900) 36 % vastaajista kokee pitkäaikaissairauden aiheuttamat kustannukset melko tai erittäin rasitteena kokonaistaloudelliseen tilanteeseensa. Pitkäaikaissairaalle kertyy sairauden vuoksi muitakin kustannuksia kuin sosiaali- ja terveydenhuollon asiakasmaksuja. Saman kyselyn mukaan joka kymmenes on siirtänyt menemistään sosiaali- tai terveyshuoltoon asiakasmaksujen hintojen vuoksi.

Liitto esittää, että terveydenhuollon ammattihenkilön antamat todistukset ja lausunnot olisivat aina maksuttomia. Tämä edistäisi palveluiden saantia ja sitä kautta lisäisi hyvinvointia.

Maksukatto:

Allergia-, iho- ja astmaliiton mielestä maksukaton laajentaminen koskemaan muun muassa suun terveydenhuoltoa on hyvä uudistus. Neljän järjestön tekemän selvityksen (2018, n = 1900) mukaan kolmen maksukaton järjestelmä tuottaa monelle pitkäaikaissairaalle ja vammaiselle

käytännöllisiä ja taloudellisia pulmatilanteita. Asiakasmaksulain kokonaisuudistuksen yhteydessä tulee selvittää uudelleen maksukattojen yhdistämisen mahdollisuus esimerkiksi SOSTEn esittämän mallin mukaan.

Neljän järjestön selvityksen mukaan 37 % ei ole ollut tietoinen maksukatosta. Viranomaisten velvollisuutta tiedottaa maksukatosta on edistettävä. Liiton mielestä maksukaton seuranta tulisi viime kädessä siirtää viranomaisten vastuulle.

Maksun alentaminen ja perimättä jättäminen:

Kunnan velvoite jättää maksu perimättä automaattisesti niiden kohdalla, joiden toimeentulovaikkeudet ovat tiedossa, on hyvä uudistus. Myös kunnan velvollisuus antaa aktiivisesti asiakkaalle tietoa maksun alentamisesta tai perimättä jättämisestä on kannatettava asia. Neljän järjestön tekemän selvityksen (2018, n = 1900) mukaan kohtuullistamisesta tai perimättä jättämisestä ei tiennyt 40 % vastaajista.

Lisätietoa:

Risto Heikkinen
erityisasiantuntija

Sirpa Pajunen
kehitysjohtaja